

Kamil PIETRASIK*

IMPLIKACJE PANDEMII COVID-19 DLA SAUDYJSKIEGO BUDŻETU 2021

Zarys treści: Pandemia COVID-19 spowodowała, iż wiele gospodarek wraz z planami budżetowymi na rok 2020 musiały być skorygowane, zaś kolejne planowane budżety np. na rok 2021 muszą być nakreślane z dozą ostrożności. Ten stan rzeczy dotyczy nie tylko Arabię Saudyjską, ale i pozostałe państwa na świecie. Tak więc, celem niniejszego artykułu jest wyartykułowanie następstw, jakie wyniknęły oraz w przyszłości mogą wynikać z założeń zatwierdzonego przez króla Arabii Saudyjskiej budżetu na rok 2021 mając na uwadze wygenerowania innego poziomu przychodów przy jednoczesnych nieprzewidywalnych wydatkach królestwa saudyjskiego. W tym celu zaproponowano technikę badawczą, jaką jest krytyka, analiza oraz przegląd nie tylko literatury przedmiotu, ale przede wszystkim źródeł internetowych, które są bogate w tej materii ze względu na aktualny temat i nie do końca omówiony przez ekspertów, naukowców w anglojęzycznych lub polskojęzycznych artykułach, rozdziałach lub przyczynkach do dyskusji.

Słowa kluczowe: Arabia Saudyjska, budżet, deficyt, Bliski Wschód, pandemia.

Wprowadzenie

Pandemia koronawirusa (COVID-19)¹, która na początku 2020 r. pojawiła się nie tylko w wielu krajach bliskowschodnich, ale na całym świecie, spowodowała, iż nakreślone wcześniej plany budżetowe i przyszłe założone projekty, inicjatywy uwzględnione w budżecie państwowym trzeba było zmodyfikować. COVID-19 uwypuklił wiele problemów na płaszczyźnie nie tylko ekonomicznej, ale również gospodarczej i politycznej. W tym celu można podać na przykład kasus Wielkiej Brytanii, która musiała skorygować założenia swojego budżetu i wygospodarować dodatkowo 12 miliardów funtów brytyjskich (GBP), w celu ratowania swojej gospodarki, która to odnotowała straty z powodu wspomnianej

---

* Członek Towarzystwa Azji i Pacyfiku

¹ Szerzej zob.: K. Pietrasik, *Arabia Saudyjska: historie wybranych epidemii i prerogatywa królewska w walce z koronawirusem*, *Studia Orientalne*, nr 2, 2020, s. 62-64.

pandemii². Powodem był spadek wzrostu gospodarczego z 1,4 proc. (2019) do zaledwie 1 proc. w 2020 r.³ Również taki bogaty kraj jak Arabia Saudyjska musiała dokonać korekt w kwestii prognozowanych wydatkach oraz szacunkowych przychodach, które miały być realizowane oraz zostać osiągnięte począwszy od 1 stycznia 2020 r., a także zmienić kurs prowadzenia polityki krajowej i zagranicznej na wielu płaszczyznach: społecznych, gospodarczych, kulturowych i pozostałych. Zatem jak widać na kanwie podanych wcześniej przykładów, zaproponowany temat jest ważny i ma charakter rozwojowy, albowiem pandemia koronawirusa ma to do siebie, iż może spowodować, że zaprezentowane założenia saudyjskiego budżetu oraz poruszone kwestie w tymże artykule ulegną zmianie. Jednak na chwilę obecną przy dysponowaniu dotychczasowych informacji dot. budżetu saudyjskiego na rok 2021, autor proponuje pochylić się nad implikacjami pandemii COVID-19 dla saudyjskiego budżetu 2021. W tym celu zaproponowano technikę badawczą, jaką jest krytyka, analiza oraz przegląd nie tylko literatury przedmiotu, ale przede wszystkim eksplikacja oraz weryfikacja źródeł internetowych, które są bogate w tym aspekcie ze względu na aktualność poruszanego zagadnienia. Tym samym można tutaj zasugerować stwierdzenie, iż artykuł ten spełnia rolę dostarczenia jak najbardziej obiektywnych spostrzeżeń na temat saudyjskiego budżetu 2021.

Założenia budżetu saudyjskiego na rok 2021

Strategia *Wizja 2030* dotycząca dywersyfikacji gospodarki pomogła Arabii Saudyjskiej w przetrwaniu pandemii COVID-19 i umożliwiła ustalenie priorytetów np. w systemie ochrony zdrowia na co wskazali w dniu 15 grudnia 2020 r., saudyjski król Salman oraz książę koronny Mohammed bin Salman. Otóż tego dnia, w trakcie przedstawiania zatwierdzonego budżetu na 2021 r. wraz z wydatkami, które oszacowano na kwotę 990 miliardów riali saudyjskich (264 miliardów dolarów amerykańskich – USD), król Salman wspomniał o tym, iż nakazał, ażeby budżet jego królestwa za priorytet przyjął: ochronę zdrowia oraz zapewnienie bezpieczeństwa obywateli saudyjskich i mieszkańców tego królestwa. A także wygospodarowano dodatkowe fundusze i przedsięwzięto wysiłki w celu ograniczenia skutków pandemii wpływających na saudyjską gospodarkę⁴. Z kolei

² *Chancellor delivers Budget 2020*, <https://www.gov.uk/government/news/chancellor-delivers-budget-2020>, (02.02.2021).

³ *UK Budget 2020: Chancellor signals "whatever it takes" support*, <https://www.cazenovecapital.com/uk/wealth-management/insights/wealth-planning/uk-budget-2020-chancellor-signals-whatever-it-takes-support/>, (02.02.2021).

⁴ *King Salman announces Saudi Arabia's \$264bn budget 'with health the priority'*, <https://www.arabnews.com/node/1777876/business-economy>, (02.02.2021).

książę koronny Mohammed wspomniał, że rok 2020 był trudnym rokiem nie tylko dla saudyjskiego królestwa, ale także dla całego świata z powodu pandemii koronawirusa⁵. Trudno się z tym stwierdzeniem nie zgodzić, bowiem jak pokazał przytoczony wcześniej przypadek Wielkiej Brytanii, wszystkie państwa świata odnotowały nie progres na wielu płaszczyznach a wręcz przeciwnie. Natomiast wracając do wspomnianych wcześniej wydarzeń z 15 grudnia 2020 r. ws. saudyjskiej deklaracji budżetowej, to można wyszczególnić pewno trafne stwierdzenie. A mianowicie: „*Wizja 2030* została wypróbowana i przetestowana przez pandemię, powodując zwiększenie odporności gospodarki i pomagając zniwelować negatywne skutki kryzysu”⁶. Warto w tym miejscu wskazać także, że saudyjskie prognozy na 2021 r. pokazały, że w tym roku spodziewany jest spadek o 3,7 proc. PKB, a w przyszłym roku (2022 r. – w przyp. autora) wzrost o 3,2 proc. przy założeniu, że aktywność gospodarcza poprawi się w 2021 roku. Jednak zanim ten stan ulegnie zmianie i nastąpi powrót do poziomu 4,9 procent a następnie niemalże zniknie (0,4 procent) będzie to możliwe dopiero w 2023 r.⁷ W ocenie autora tekstu są to bardzo optymistyczne scenariusze. Lecz należy pamiętać, iż skutki, te negatywne, postaci mniejszych wpływów, czy też ogólnych przychodów z tytułu np. prowadzenia handlu zagranicznego, Arabia Saudyjska może odczuwać przez kolejne lata a nie maksymalnie do roku 2023, tak jak zostało wspomniane wcześniej.

Idąc dalej warto wskazać, iż saudyjski minister finansów Mohammed al-Jadaan powiedział na konferencji prasowej w dniu 15 grudnia 2020 r., że większość sektorów gospodarki zaczęła ożywiać się po negatywnych skutkach wynikających z pandemii, zauważalne w drugiej połowie 2020 r.: „Myślę, że ożywienie gospodarcze w trzecim i czwartym kwartale dobrze wróży wzrostowi gospodarczemu w najbliższych latach”⁸. Powyższe słowa brzmią optymistycznie, gdy mówi się o ujęciu długoterminowym. W tym miejscu warto zauważyć, iż Monica Malik, główna ekonomistka w *Abu Dhabi Commercial Bank*, prognozuje, w tej kwestii, że docelowy saudyjski deficyt na 2021 r. wydaje się być ambitny: „ale w tym roku widzieliśmy istotne wsparcie dla budżetu w postaci ogromnej dywidendy *Aramco* i zwrotów z inwestycji, które prawdopodobnie będą kluczowymi

---

⁵ *King Salman announces Saudi Arabia's \$264bn budget 'with health the priority'*, <https://www.arabnews.com/node/1777876/business-economy>, (02.02.2021).

⁶ *King Salman announces Saudi Arabia's \$264bn budget 'with health the priority'*, <https://www.arabnews.com/node/1777876/business-economy>, (02.02.2021).

⁷ *King Salman announces Saudi Arabia's \$264bn budget 'with health the priority'*, <https://www.arabnews.com/node/1777876/business-economy>, (02.02.2021).

⁸ *Saudi 2021 budget cuts spending after deficit spike on oil, COVID-19*, <https://www.reuters.com/article/saudi-budget-int-idUSKBN28P2MJ>, (02.02.2021).

czynnikami wpływającymi na 2021 r.”⁹. Co ciekawe Arabia Saudyjska spodziewa się, że dług publiczny wzrośnie w 2021 r. do poziomu 937 miliardów riali z 854 miliardów riali, w porównaniu z 2020 r. Tym samym, oczekuje się, że rezerwy rządowe w saudyjskim banku centralnym spadną w 2021 r. do 280 miliardów riali z szacowanych 346 miliardów ujętych na rok 2020, podało saudyjskie ministerstwo finansów¹⁰. Zatem można użyć stwierdzenia, że Arabia Saudyjska może pochwalić się ogromnym oraz ambitnym budżetem, tak jak zostało to wspomniane wcześniej w tekście. Niemniej jednak należy wziąć kilka kwestii pod uwagę, które mogą sprawić, iż wszystko to może ulec zmianie. Otóż warto pamiętać, że polityka dystrybucyjna, która kładzie nacisk na inwestycje infrastrukturalne może przyspieszyć ekspansję gospodarczą. Ogromne budżety mogą stanowić potężną dźwignię finansową dla polityki fiskalnej, które stymulują popyt (i wzrost) poprzez wydatki deficytowe, kiedy potencjał ekonomiczny jest niewykorzystany, i może złagodzić jego skutki (ustabilizowanie cen), gdy jego możliwości zostaną w pełni wykorzystane¹¹. Przy nakreślaniu założeń budżetu dla poszczególnego państwa na nadchodzący rok fiskalny należy brać pod uwagę wiele czynników i nie chodzi tutaj o wpływy z tytułu eksportu surowców lub wpływów wygenerowanych w sektorze turystycznym, w przypadku gdy mowa o Arabii Saudyjskiej, ale innymi czynnikami wewnętrznymi. Na przykład warto wskazać na pewne zjawisko społeczne, czyli na tzw. starzenie się społeczeństwa¹². Chodzi tutaj przede wszystkim o: wypłacenie emerytur i zagwarantowanie opieki medycznej, ekspansję państwa oraz inicjacje i rozwój wydatków, czy wpływy z podatków państwowych, a także koszty różnych programów, które zostały zorganizowane przez instytucje państwowe¹³. Warto nadmienić, iż uzależnienie swojego budżetu od sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego, to nie tylko specyfika saudyjska, ale również innego kraju bliskowschodniego, na przykład Iraku. Warto podkreślenia w tej kwestii jest to, iż w dniu 21 grudnia 2020 r. rząd Iraku zatwierdził projekt budżetu na 2021 r. na poziomie 150 bilionów irackich dinarów (103 miliardy USD), ponieważ kraj ten zmaga się z kryzysem gospodarczym oraz finansowym spowodowanym niskimi cenami ropy. Co więcej, iracki deficyt budżetowy oszacowano tym samym na kwotę 63 bilionów dinarów

---

⁹ *Saudi 2021 budget cuts spending after deficit spike on oil, COVID-19*, <https://www.reuters.com/article/saudi-budget-int-idUSKBN28P2MJ>, (02.02.2021).

¹⁰ *Saudi 2021 budget cuts spending after deficit spike on oil, COVID-19*, <https://www.reuters.com/article/saudi-budget-int-idUSKBN28P2MJ> (02.02.2021).

¹¹ A. Hicks, *Public budget* (w:) J. Beckert, M. Zafirovski, *International encyclopedia of economic sociology*, Routledge, Londyn 2011, s. 546.

¹² Ibidem.

¹³ Ibidem.

(43 miliardy USD) – podały irackie agencje rządowe¹⁴. Natomiast warto podać analogię i na przykład Niemcy, ogłosiły, że ich budżet na rok 2021 – osiągnie kwotę 413,4 miliardów euro, to o prawie 19 proc. mniej niż przeznaczono w budżecie na rok 2020, lecz o 43 miliardy euro więcej niż pierwotnie przewidywano. Przedstawiony powyżej kazu Niemiec, świadczy to o tym, że budżet tego państwa na rok 2021 i praktycznie do roku 2024 będzie kształtowany przez odczuwalne skutki ekonomiczne jakie wygenerowała pandemia COVID-19¹⁵. W tym miejscu autor tekstu proponuje zakończyć omawianie wątków irackiego i niemieckiego budżetu na rok 2021 i sugeruje, ażeby pochylić się nad priorytetami saudyjskiego budżetu z lat ubiegłych, w celu pokazania jak kształtował się deficyt przy jednoczesnym ukazaniu priorytetowych sektorów na które wygospodarowano najwięcej funduszy z budżetu na dany rok. Zatem poniżej zaprezentowano założenia saudyjskich budżetów od 2017 do 2020 r. z uwzględnieniem wydatków na poszczególne, najważniejsze sektory wraz z osiągniętym deficytem, w danym roku fiskalnym.

Tabela 1. Założenia saudyjskich budżetów w latach 2017-2020

Rok	Najważniejsze sektory	Deficyt (w %)
2017	Edukacyjny, obrony narodowej, zdrowia i rozwoju społecznego, bezpieczeństwa i administracji regionalnej.	7,7
2018	Administracyjny (również na poziomie lokalnym), edukacyjny, zdrowia i rozwoju społecznego	5,9
2019	Infrastrukturalno-transportowy, obrony narodowej, zasobów ekonomicznych, edukacyjny, zdrowia i rozwoju społecznego, Administracyjny publicznej i lokalnej.	4,2
2020	Infrastrukturalno-transportowy, edukacyjny, Administracyjny (również na poziomie lokalnym), zasobów ekonomicznych, edukacyjny, zdrowia i rozwoju społecznego, obrony narodowej, administracja regionalna i bezpieczeństwa.	6,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Budget*, <https://www.mof.gov.sa/en/budget/Pages/Statement.aspx> (02.02.2021).

¹⁴ *Iraq's cabinet approves 2021 draft budget of \$103 billion*, <https://www.reuters.com/article/iraq-budget-int/iraqs-cabinet-approves-2021-draft-budget-of-103-billion-idUSKBN28V2G8>, (02.02.2021).

¹⁵ *Investing to address the consequences of the pandemic*, <https://www.bundesregierung.de/breg-en/news/cabinet-budget-2021-1790544>, (02.02.2021).

Jak wynika z zaprezentowanej tabeli 1, w roku 2017 królestwo saudyjskie w swoim budżecie wskazało, iż priorytetem będą wydatki na takie sektory jak: edukacyjny, obrony narodowej, zdrowia, rozwoju społecznego bezpieczeństwa i administracji regionalnej. Zaś deficyt w tymże roku osiągnął 7,7 proc. saudyjskiego Produktu Krajowego Brutto (PKB). Rok później saudyjskie wydatki były skierowane na sektory podobne, co rok w roku 2017. Wówczas deficyt został utrzymany na poziomie 5,9 proc., czyli o 1,8 proc. mniej niż rok wcześniej. Natomiast w roku 2019, sektorami na które przeznaczono najwięcej funduszy to m.in.: Infrastrukturalno-transportowy, obrony narodowej, zasobów ekonomicznych, edukacyjny, zdrowia i rozwoju społecznego, administracyjny publicznej i lokalnej. Zaś deficyt zamknięto na poziomie 4,2 proc. W porównaniu z rokiem 2018, to było o 1,7 proc. mniej. Mogło się wydawać, iż deficyt w roku 2020 będzie mniejszy mając na uwadze tendencję spadkową w tej kwestii, począwszy od roku 2017, lecz realia okazały się zupełnie inne i z powodu pandemii koronawirusa wyglądało to nieco inaczej. Otóż w budżecie saudyjskim na rok 2020 zakładano, że priorytetem będą takie sektory jak: Infrastrukturalno-transportowy, edukacyjny, Administracyjny (również na poziomie lokalnym), zasobów ekonomicznych, edukacyjny, zdrowia i rozwoju społecznego, obrony narodowej, administracja regionalna i bezpieczeństwa. Zaś deficyt zamknięto na poziomie 6,4 proc., czyli w porównaniu z rokiem 2019 o 2,2 proc. więcej. Warto jeszcze nadmienić, iż podczas planowania budżetu w roku 2020, dokonano prognozy dot. deficytu na kolejne lata i przypuszczalnie stwierdzono, że w roku 2021 wyniesie on 5,1 proc. zaś w roku 2022 – 3,0 proc. Natomiast w 2023 r. według saudyjskiego ministerstwa finansów i króla saudyjskiego deficyt ma osiągnąć 0,4 proc.¹⁶ W ocenie autora jest to raczej niemożliwe, gdyż jak zostało wspomniane wcześniej w tekście, następstwa pandemii koronawirusa będą widoczne przez długi okres czasu, a nie do 2023 r.

Ogólnie rzecz ujmując autor tekstu chce wskazać, iż przytoczone powyżej kwestie dot. deficytu prognozowanego i realnego oraz planowanie budżetu na kolejny rok, to jedna kwestia, zaś jego urzeczywistnienie, to druga sprawa. Warto wskazać na pewien element. Otóż Saudowie w swoich budżetach począwszy od roku 2016 do 2021 r. nie uwzględniają w swoich planach sektorów, które są istotne w ocenie autora tekstu w kwestii finansowania. Takimi sektorami są m.in.: energetyczny, medialny, ekonomii i planowania, czy sprawiedliwości. Dlaczego? można zaproponować tutaj stwierdzenie mówiące, iż saudyjskie królestwo na chwilę obecną nie zмага się z problemami w tych sektorach i nie ma potrzeby ogromnego wsparcia finansowego z budżetu saudyjskiego. W ramach

---

¹⁶ *Budget Statement. Fiscal Year 2020*, <https://www.mof.gov.sa/en/budget/2020/Documents/Bud-Eng2020.pdf>, (02.02.2021).

potwierdzenia powyższych słów warto nadmienić, że gospodarki, które charakteryzują się wysokim, ale niewielkim wykorzystaniem produkcji, generują duże dochody i to bez konieczności angażowania ludzi do pracy, aby wygenerować te ogromne zyski¹⁷. W tym miejscu warto jeszcze krótko zasygnalizować, iż priorytetową kwestią w planowaniu wydatków budżetowych Arabii Saudyjskiej jest obronność, szacowana na prawie 9 miliardów riali saudyjskich, które to wyniosły w roku 1975, co daje wydatki rządu dla porównania wydatki takie jak na sektor budownictwa¹⁸.

Następstwa wynikające z założeń saudyjskiego budżetu

Przedstawione założenia w poprzedniej części tekstu, jakie nakreślone zostały w saudyjskim budżecie na rok 2021 mogą ulec zmianie (opinia autora tekstu). Głównie chodzi tutaj o skorygowanie planów, jeśli chodzi o kwestie dot. wielkości osiągniętych zysków oraz wydatków, w momencie, gdy faktyczne liczby będą różnić się od prognozowanych. Zatem nie będzie tajemnicą, gdy padnie w tym miejscu stwierdzenie, że budżet tegoż bliskowschodniego państwa uzależniony jest nadal od wielkości sprzedaży ropy naftowej oraz gazu ziemnego (kwestie wydatków i osiągniętego deficytu). Warto pokreślić jeszcze, iż w roku 2020, w czasie gdy stwierdzono na całym świecie pandemię koronawirusa, popyt na surowce ze strony wielu państw na świecie – zmniejszył się¹⁹. Tym samym wpływy do budżetu saudyjskiego z tego tytułu były o wiele mniejsze niż przypuszczano rok wcześniej. W związku, z tym automatycznie dochodzi do weryfikowania założeń budżetowych ujętych na rok 2020 i następuje korygowanie wielkość poniesionych wydatków. Niewielkie zainteresowanie nabyciem saudyjskich surowców, spowodowane była nie tylko mniejszymi wpływami do budżetu poszczególnego kraju, lecz wprowadzonymi pewnymi ograniczeniami lub zawieszeniem w poruszaniu się w ruchu morskim, lądowym, czy też powietrznym. W wyniku tego, eksploatacja prywatnych środków komunikacji odnotowała tendencję spadkową. Warto także dodać, iż wynikało to z faktu, że przez kilka miesięcy grupy osób na świecie wykonywało swoje obowiązki zawodowe nie tylko w sposób stacjonarny ale także zdalny. Zdaniem autora tekstu poruszony wątek również przyczynił się do tego, iż zmniejszył się popyt na saudyjskie surowce i tym samym wygenerował mniejsze zyski niż zakładano w budżecie saudyjskim

---

¹⁷ R. Wilson, *The economies of the Middle East*, Macmillan Press, London-Basingstoke 1979, s. 40. (ebook).

¹⁸ Ibidem, s. 46.

¹⁹ *Oil Plunges Below Zero for First Time in Unprecedented Wipeout*, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-04-19/oil-drops-to-18-year-low-on-global-demand-crunch-storage-woes> (2.1.2021).

na rok 2020. Idąc dalej można zauważyć, że gospodarki MENA charakteryzują się dominacją sektora publicznego w działalności gospodarczej zapewniającej dużą część produkcji krajowej i na opieraniu się głównie na krajowych środkach finansowych, które w większości przypadków nie zaspokajają potrzeb poszczególnych gospodarek. W związku z tym takie kraje dokonały radykalnych zmian w polityce gospodarczej i zwróciły się ku bardziej zliberalizowanej polityce gospodarczej, ażeby podjąć wsparcia własnego rozwoju²⁰. Podejmując próbę analizy sytuacji na rynku paliwowym i lotniczym oraz motoryzacyjnym jaka miała miejsce w 2020 r. można zasugerować stwierdzenie, iż deficyt nie tylko saudyjski ale np. iracki może być większy niż planowano, zaś przychody z tytułu sprzedaży surowców mogą utrzymywać się na niewielkim poziomie. Natomiast podejmując się niełatwego zadania, jakim jest próba prognozy, to warto zauważyć, że gdyby sytuacja w roku 2021 na wcześniej wspomnianych rynkach była inna niż w roku 2020, to plany zawarte w saudyjskim budżecie byłyby realizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem. Niemniej jednak warto mieć na uwadze pewien istotny fakt. Mianowicie region MENA może pochwalić się największymi na świecie rezerwami ropy naftowej, zaś nadwyżki finansowe są znaczne. Co ciekawe region ten ma ogromny potencjał w sferze odnawialnych źródeł energii – zwłaszcza energii słonecznej. Warto dodać, że po proklamowaniu niepodległości w XX wieku państwa (arabskie – w przyp. autora) skupiły się na produkcji a także wydobyciu własnych surowców, strukturze zdrowia oraz budownictwie²¹.

W tym miejscu autor proponuje przywołać inne czynniki, które mogą znacząco wpłynąć na saudyjskie założenia budżetowe. Otóż mogą one ulec zmianie w momencie, gdy do Arabii Saudyjskiej nastąpi tendencja spadkowa osób odwiedzających Arabię Saudyjską, w celach turystycznych, pielgrzymkowych do dwóch świętych miejsc: Mekki i Medyny. Nie przypadkowo nadmieniono wątek turystów, gdyż to właśnie turyści przynoszą ogromne zyski dla poszczególnego państwa. W tym miejscu przywołajmy kasus Japonii. Otóż liczba turystów w porównaniu z listopadem roku 2019 i 2020, z powodu pandemii koronawirus i tym samym wprowadzenia obostrzeń w wielu krajach, w tym i w Japonii, spadła o 97,7 proc.²² W wyniku czego Japończycy przeznaczyli z budżetu 1.03 trylionów

---

²⁰ *Editor's Introduction: The Problem under Analysis* (w:) M. Sami Ben Ali, *Economic Development in the Middle East and North Africa. Challenges and Prospects*, Palgrave Macmillan, Houndmills 2016, s. XVIII.

²¹ M. Sami Ben Ali, S. M. S. Krammer, *The Role of Institutions in Economic Development* (w:) M. Sami Ben Ali, *Economic Development in the Middle East and North Africa. Challenges and Prospects*, Palgrave Macmillan, Houndmills 2016, s. 7.

²² *Foreign visitors to Japan down 97,7% in Nov. from year earlier*, https://saudigazette.com.sa/article/601589?fbclid=IwAR0AmFcoZu-nXgMtbYZHVb_2hJd6_CV2gygYsOaTCeEIDMWMo1a4o4fHHQ-E (02.01.2021).

USD, w celu ratowania swojej gospodarki i zapewnienia płynności w funkcjonowaniu finansów publicznych²³. W tym miejscu warto powrócić do wątku, w którym to wspomniano o osobach przybywających do Arabii Saudyjskiej. Otóż osoby przybywają do Arabii Saudyjskiej w celach: religijnych, turystycznych i zarobkowych, generują zyski dla saudyjskiego budżetu. Warto zaznaczyć w tym miejscu, iż np. w roku 2010 zyski składające się na PKB Arabii Saudyjskiej generowało ponad 44 proc. nie-saudyjskiej²⁴ siły roboczej²⁵. Zaś ponad dekadę później wskaźniki te mogą być zupełnie inne, gdyż wiele krajów na świecie stworzyło regulacje prawne, w postaci zakazu opuszczania danego kraju np. Indii²⁶ lub Filipin²⁷. Przytoczone kraje nie zostały wymienione przez autora przypadkowo, albowiem osoby z Indii i Filipin stanowią największą grupę pracowników zagranicznych pracujących w królestwie saudyjskim²⁸. Gdyby sytuacja jaka miała miejsce w roku 2020, powtórzyła się w 2021 r., to w budżecie saudyjskim zatwierdzonym w połowie grudnia 2020 r. trzeba dokonać poprawek. Bowiem, gdyby utrzymano wydatki na ustalonym poziomie, zaś zyski nie byłyby wystarczające, wynikające z tytułu niewydolności w sektorze pracowniczym i tzw. manka siły roboczej pochodzącej głównie z wielu krajów Azji Południowo-Wschodniej, czy Azji Południowej, nastąpić może gwałtowny wzrost saudyjskiego deficytu, który nawet Arabia Saudyjska z osiągniętym PKB *per capita* – 54,500 USD (2017 r.)²⁹ musi uważnie kontrolować i na niepokojące sygnały na płaszczyźnie gospodarki, ekonomii, w odpowiednim momencie reagować. W przeciwnym razie w dłuższej perspektywie, zyski z eksportu surowców nie będą odczuwalne w królestwie saudyjskim a tym samym rozwój oraz innowacyjność dotykające wiele płaszczyzn tegoż państwa zostaną opóźnione lub wstrzymane

²³ *Japan Approves Record \$1 Trillion Budget for Next Year*, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-12-21/japan-approves-record--trillion-budget-for-next-year> (02.01.2021).

²⁴ Chodzi tutaj o emigrantów zarobkowych z takich krajów jak: Indie, czy Filipiny. Szerzej zob.: N. Buchele, *Saudi Arabia – Culture Smart!: The Essential Guide to Customs & Culture*, Kuperard, Londyn 2009, s. 105.

²⁵ *Editor's Introduction...*, op. cit., s. XVIII.

²⁶ *Covid-19: Should Indian states consider lockdowns again – even as a last resort?*, <https://scroll.in/article/979363/covid-19-should-indian-states-consider-lockdowns-again-even-as-a-last-resort> (02.01.2021).

²⁷ *Coronavirus: Millions return to lockdown in Philippines*, <https://www.bbc.com/news/world-asia-53646149> (02.01.2021).

²⁸ Wiele mniejszości żyje w Arabii Saudyjskiej nielegalnie. Grupy te pochodzą również z: Indonezji, Bangladeszu, Afryki i krajów arabskich. Za: T. H. Faadak, K. Roberts, *Youth in Saudi Arabia*, Palgrave Macmillan, Cham 2019, s. 159.

²⁹ *Middle East: Saudi Arabia*, https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook//geos/print_sa.html (02.01.2021).

i zauważalne będzie wówczas wyhamowanie wzrostu tempa gospodarczego, co może okazać w przypadku Arabii Saudyjskiej nie od razu katastrofą ale dość uciążliwe. A to może prowadzić w skrajnym przypadku do pojawienia się masowych demonstracji i protestów ze strony obywateli saudyjskich i osób zamieszkujących to królestwo, w celu wyrażenia swojego sprzeciwu lub niezadowolenia z sposobu prowadzenia polityki np. fiskalnej.

Podsumowanie

Tytułem zakończenia należy wskazać, iż pandemia COVID-19 przyczyniła się znacząco do tego, iż nie tylko Arabia Saudyjska, ale i inne państwa na świecie musiały w roku 2020 nanieść poprawki na ustalone w roku 2019, wydatki i przychody, które nie były takie, jak zaplanowano. Z kolei rok 2020, to moment, który sprawił, iż z ogromną ostrożnością planowano budżet saudyjski na rok 2021, który również pod wpływem wielu czynników spowodowanych COVID-19 mógł zniekształcić przyjęte założenia budżetowe w 2020 r. Podjęty temat dotyczący omawiania budżetu saudyjskiego przyjętego na rok 2021 ma charakter rozwojowy i podlegający ciągłej analizie, bowiem założenia zawarte w tymże budżecie mogą w każdej chwili ulec wielu poprawek. Jednak wielkość eksportu i importu przy jednoczesnych dochodach i wydatkach krajowych może przyczynić się do poprawy wskaźników ekonomicznych, bądź też zwiększenie się deficytu saudyjskiego. Natomiast, jeśli chodzi o królestwo saudyjskie, to pomimo utrzymującego się na wysokim poziomie PKB na jednego mieszkańca musi umiejętnie nakreślać plany w swoich corocznych budżetach. W przeciwnym razie, Arabia Saudyjska może odczuć zwolnienie tempa wzrostu gospodarczego, a tym samym zmniejszą się nakłady na takie istotne sektory jak np. system ochrony zdrowia, edukację, czy częstotliwość wydobycia saudyjskich surowców, które są bardzo cenne i mają ogromny wpływ na założenia zaplanowane w budżetach na przyszłość.

Bibliografia

1. Buchele N., *Saudi Arabia – Culture Smart!: The Essential Guide to Customs & Culture*, Kuperard, Londyn 2009.
2. *Budget*, <https://www.mof.gov.sa/en/budget/Pages/Statement.aspx> (02.02.2021).
3. *Budget Statement. Fiscal Year 2020*, <https://www.mof.gov.sa/en/budget/2020/Documents/Bud-Eng2020.pdf> (02.02.2021).
4. *Chancellor delivers Budget 2020*, <https://www.gov.uk/government/news/chancellor-delivers-budget-2020> (02.02.2021).
5. *Coronavirus: Millions return to lockdown in Philippines*, <https://www.bbc.com/news/world-asia-53646149> (02.02.2021).
6. *Covid-19: Should Indian states consider lockdowns again – even as a last resort?*, <https://scroll.in/article/979363/covid-19-should-indian-states-consider-lockdowns-again-even-as-a-last-resort> (02.02.2021).
7. *Editor's Introduction: The Problem under Analysis* (w:) M. Sami Ben Ali, *Economic Development in the Middle East and North Africa. Challenges and Prospects*, Palgrave Macmillan, Houndmills 2016.
8. Faadak H. T., Roberts K., *Youth in Saudi Arabia*, Palgrave Macmillan, Cham 2019.
9. *Foreign visitors to Japan down 97,7% in Nov. from year earlier*, https://saudigazette.com.sa/article/601589?fbclid=IwAR0AmFco-ZunXgMtbYZHVb_2hJd6_CV2gygYsOaTCeEIDMWMo1a4o4fHHQE (02.02.2021).
10. Hicks A., *Public budget* (w:) J. Beckert, M. Zafirovski, *International encyclopedia of economic sociology*, Routledge, Londyn 2011.
11. *Investing to address the consequences of the pandemic*, <https://www.bundesregierung.de/breg-en/news/cabinet-budget-2021-1790544> (02.02.2021).
12. *Iraq's cabinet approves 2021 draft budget of \$103 billion*, <https://www.reuters.com/article/iraq-budget-int/iraqs-cabinet-approves-2021-draft-budget-of-103-billion-idUSKBN28V2G8> (02.02.2021).
13. *Japan Approves Record \$1 Trillion Budget for Next Year*, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-12-21/japan-approves-record-1-trillion-budget-for-next-year> (02.01.2021).
14. *King Salman announces Saudi Arabia's \$264bn budget 'with health the priority'*, <https://www.arabnews.com/node/1777876/business-economy> (02.02.2021).
15. *Middle East: Saudi Arabia*, https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook//geos/print_sa.html (02.02.2021).

16. *Oil Plunges Below Zero for First Time in Unprecedented Wipeout*, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-04-19/oil-drops-to-18-year-low-on-global-demand-crunch-storage-woes> (02.02.2021).
17. Pietrasik K., *Arabia Saudyjska: historie wybranych epidemii i prerogatywa królewska w walce z koronawirusem*, *Studia Orientalne*, nr 2, 2020.
18. *Saudi 2021 budget cuts spending after deficit spike on oil, COVID-19*, <https://www.reuters.com/article/saudi-budget-int-idUSKBN28P2MJ> (02.02.2021).
19. *UK Budget 2020: Chancellor signals "whatever it takes" support*, <https://www.cazenovecapital.com/uk/wealth-management/insights/wealth-planning/uk-budget-2020-chancellor-signals-whatever-it-takes-support/> (02.02.2021).
20. Wilson R., *The economies of the Middle East*, Macmillan Press, London-Basingstoke 1979 (ebook).

THE IMPLICATIONS OF THE COVID-19 PANDEMIC FOR THE SAUDI BUDGET 2021

The COVID-19 pandemic meant that many economies, along with their budget plans for 2020, had to be adjusted, and subsequent planned budgets for 2021 must be drafted with a dose of caution. This state of affairs applies to all countries in the world, including Saudi Arabia. Thus, the purpose of this article is to articulate the implications of the 2021 budget approved by the King of Saudi Arabia (current Salman ibn Abd al-Aziz Al Su'ud), bearing in mind the variable revenues and unpredictable expenses of the Saudi kingdom. For this purpose, a research technique was proposed, which is criticism, analysis and review of not only the literature on the subject, but mainly internet sources, which are rich in this aspect due to the current topic.

Keywords: Saudi Arabia, economy, budget, Middle East, pandemic.